

Nemzetközi bemutatkozás

A 19. század végére beértek és Hutýra Ferenc rektorsága idején kiteljesedtek a már Zlamál Vilmos, Szabó Alajos, Tormay Béla és Varga Ferenc igazgatók által elkezdett változtatások, és eljött az ideje annak, hogy a koncepciózus jogszabályokkal (1888. évi VII. törvénycikk és végrehajtási utasítása) és fejlett szervezettel irányított állategészségügyet, valamint az 1881-ben a Steindl Imre által tervezett új épületegyüttesbe költözött és a kor tudományos élvonalába tartozó tanintézetet bemutassák a világ (szakmai) közvéleménye számára.

Tíz éven belül háromszor történt ez meg:

- az Ezredéves Országos Kiállításon 1896-ban,
- a párizsi Világkiállításon 1900-ban, majd
- a Budapesten rendezett VIII. Nemzetközi Állatorvosi Kongresszuson 1905-ben.

Miért volt fontos az állategészségügy fejlettségét, az állatállomány egészségességét nemzetközi szinten „bizonyítani”?

Hutýra így fogalmaz: *„Állatokat főlegben tenyésztő országok ennek folytán, kedvező kereskedelmi-politikai viszonyok fennforgása esetén is, kényszerítőleg arra vannak utalva, hogy állatállományai egészségi állapotát lehetőleg javítsák és a kivitelt korlátozó óvintézkedésekre az importáló országok részéről ne szolgáltatassanak okot. Ez utóbbi körülmény tulajdonképpen a leghatásosabban mozdította elő az exportáló országokban az állategészségügyi rendszert szervezését és fejlesztését és Magyarországon is tulajdonképpen ennek befolyása alatt fejlődött a rendszer mai magaslatára.”*¹ Az állatorvosképzésről szólva megállapítja, hogy annak a tudományos színvonalra emelkedését, a felvételi követelmények szigorodását, az oktatás időtartamának növekedését, a korszerű, jól felszerelt új épületek létrehozását mind a nemzetközi állatforgalom által támasztott követelmények motiválták.
¹Hutýra Ferenc: Állategészségügy. In: *Az 1896. évi ezredéves kiállítás eredménye...VI. kötet.* Budapest, Pesti Könyvnyomda, 1887.

Párizsi Világkiállítás, 1900

Témája: *Visszatekintve egy évszázadra*

Nyitva: 1900. április 14. – november 12.

Kiállítók: 18 csoport 121 kategória,

44 országból és 20 francia gyarmatról 83.047 kiállító

Költsége: 119.225.707 frank

Bevétele: 126.318.168 frank

Zsúri: 2.335 tag

Díjak: 3.156 nagydíj, összesen 45.905 díj

A magyar pavilon a Szajna-partján

Forrás: http://www.flickrriver.com/photos/brooklyn_museum/2486815140/#large

A kiállításon nemzetközi bíráló bizottság, amelynek az egykori igazgató, Tormay Béla, miniszteri tanácsos is a tagja volt, nagydíjjal (Grand Prix) tüntette ki mind a magyar állat-egészségügyi, mind az állatorvosi főiskolát bemutató alcsoportot és aranyéremmel jutalmazta Hutýra Ferenc átgondolt, magas színvonalú szervezői munkáját és a kiállításhoz készített ismertető könyvet. További hét tanárunk nyerte el a közreműködők arany- vagy ezüstérmét.

Aranyérmesek

- Rátz István perparátumai
- A m. kir. állami Bakteriológiai Intézet
- Liebermann Leó által fejlesztett eszközök
- Nádaskay Béla ló hörgőfa készítménye

Ezüstérmesek

- Tangl Ferenc épszövetani mikroszkópos készítményekkel, vacuum szárító szekrényke, mesterséges lélegeztető készülék
- Gyógyszertani Intézet
- Schwenszky Ármin nemzetek patkóit bemutató táblái és a lábvégbetegségeket szemléltető száraz készítményei
- Monostori Károly a közreműködők ezüstérmét kapta
- Vastagh György állatszobrai
- Plósz Béla fertőtleníthető eszközei

Rátz István (1860–1917) orvosdoktor, állatorvos, a kórbonctan nyilvános rendes tanára, a kórbonctani tanszék vezetője 1890-től 1917-ig. Kórbonctani és parazitológiai munkássága révén mind a hazai, mind a külföldi tudományos körök elismert kutatója.

Rátz István preparátumai – paraziták (*Distomum saginatum*, *Dipylidium Chyzeri*, *Taenia Echinococcus* stb.) és ezek bonctani metszetei, valamint a sertésvész borszeszes készítményei aranyérmeket nyertek.

Sertésvész (sertéspestis) – bélgombok
Pestis suum (bouton)

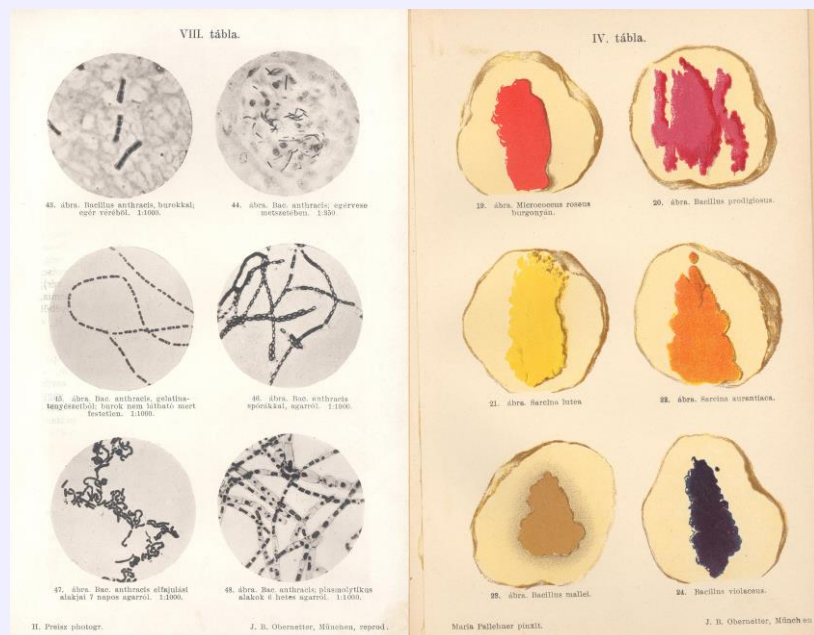
Forrás: Kórbonctani és Igazságügyi Állatorvostani Tanszék múzeuma

A Magyar királyi állami Bakteriológiai Intézet festett rajza és alaprajza szerepelt a kiállításon. A korszerű kutatóhelyet aranyéremmel jutalmazták.

A Magyar királyi állami Bakteriológiai Intézet korabeli fényképe
 Forrás: Budapesti Magyar királyi Állatorvosi Főiskola. Budapest, Franklin, 1900.

Preisz Hugó különlegesen szép baktérium-fotográfiákkal (anthrax, tetanus, typhus, sertésvész (sertéspestis), botryomyces, streptococcus) szerepelt, amelyek a Bakteriológiai Intézetben készültek.

Preisz Hugó baktérium fotói
 Forrás: Preisz Hugó: Bakteriológia. Budapest, Országos Állatorvos Egyesület, 1899.

Liebermann Leó (1852–1926) orvosdoktor és vegyész, egyetemi tanár, 1879-től 1902-ig a vegytan tanára. A Központi Vegykísérleti Állomás és az Országos Chemiai Intézet szervezője és vezetője. A pH-meghatározáshoz elsőként alkalmazta az elektrometrikus módszert.

Bugarszky István (1868–1941) bölcsészdoktor, kémikus, a fizikai kémia tudományos művelője, a vegytani tanszék vezető tanára volt.

Liebermann Leó és Bugarszky István elektrochemiai vizsgálatokhoz alkalmas berendezéseket, zsírmeghatározáshoz szükséges eszközöket és thermo-regulátort állítottak ki. Liebermann aranyérmét nyert.

Dr. Nádaskay Béla (1848–1933) állatorvos és orvosdoktor, az állatorvosi főiskolán az anatómiai tanszék vezetője, a leíró- és tájbonctan tanára, az első magyar állatorvosi folyóirat, a Veterinarius alapítója, az Anatómiai Tanszék múzeumának szervezője, a Magyar Országos Állatorvos Egyesület (MOÁE) alapító tagja, titkára, elnöke, majd tiszteleti tagja. Kiváló kezűgyessége is segítette abban, hogy a preparálást már-már művészi szintre emelte. Nádaskay

névéhez fűződik a híres Kincsem csontvázának preparálása is, amely jelenleg a Mezőgazdasági Múzeumban látható

Kincsem, a csodakanca (1874–1887) a legsikeresebb magyarországi versenyló 54 versenyen indult és bizonyult a leggyőzhetetlenebbnek. Csontvázát Nádaskay Béla preparálta, és ez az ötvenes évekig az Anatómiai Múzeum tulajdonában volt. Jelenleg a Magyar Mezőgazdasági Múzeumban látható.

Ló hörgőfa preparátuma – az 1900-as párizsi világkiállításon aranyérmet nyert
(Az Anatómiai Múzeum tulajdona)

Korróziós készítmény. A korróziós preparálási módszert az erek és más üreges szervek szemléltetésére alkalmazzák. Az ereket, üregeket merevedő masszával – Nádaskay korában gipsz-kaucsukkal – töltik fel, amely szükség szerint különböző színűre festhető. Ezt követően savakkal elroncsolják a környező szöveteket, így csak a feltöltött részek maradnak meg.

Tangl Ferenc (1866–1917) orvosdoktor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, az élet- és természettan rendes tanára, az élettani intézet vezetője 1892-től 1903-ig. A M. kir. Állatélettani és Takarmányozási Kísérleti Állomás igazgatója.

Tangl Ferenc két keretben épszövettani mikroszkópos készítményekkel, vacuum szárító szekrényével, mesterséges lélegeztető készülékkel érdemelt ki ezüstérmét.

Kóssa Gyula mérgek hatását mutatta be a jellemző testtartásban rögzített kitömött állatokon és rajzokon (cukormérgezés folytán bekövetkező elmeszesedés, pilocarpinnal mérgezett galamb, nikotinnal mérgezett béka, sublimattal mérgezett nyúl veséje stb.)

Kóssa Gyulának 1900-ra már a legkorszerűbb berendezésekkel sikerült felszerelnie a Gyógyszertani Intézetet. A tudomány élvonalában álló kutatóhelyet ezüstéremmel és oklevéllel tüntették ki.

Schwenszky Ármin (1846-1927) állatorvos, a patkolástan oktatója az állatorvosi tanintézetben 1882-től 1915-ig. Szakmai jártasságát és kiváló gyakorlati tudását gyümölcsoztette a Nádaskay Bélával megírt, ötször kiadott Patkolástanai kézikönyvben.

Schwenszky Ármint, a patkolástan tanárát ezüst éremmel jutalmazták a

különböző nemzetek patkóit bemutató tábláiért és a lábvégbetegségeket szemléltető száraz készítményeiért.

A lábvégeket és azok betegségeit mutató száraz készítmények.
Forrás: Üllő, Nagyállatklinika

A különböző funkciójú, különböző országokból származó patkókat bemutató táblák

Monostori Károly (1852–1917) állatorvos, az állattenyésztés tanára 1884-től 1908-ig. A szülészet, kiváló szakíró. Mintegy három évtizeden át igen termékeny munkát végzett szakmájában, a társadalmi közéletben, egyszersmind a szépirodalom területén is.

Monostori Károlyt, az állattenyésztési tanszék vezetőjét a közreműködők ezüstérmével jutalmazták. Kiállította a különböző háziállat-fajok korának meghatározására szolgáló fogak teljes sorozatait; gyapjú- és szőrgyűjteményt, a háziállatfajok koponyáit.

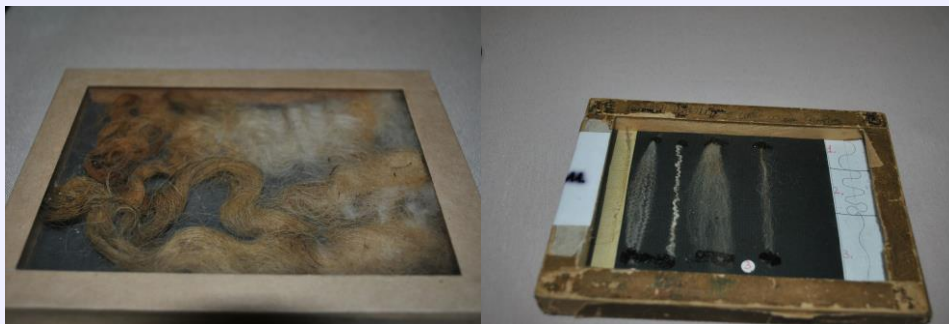
Racka koponya

Forrás: Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Intézet

A ló fogzatának alakulása csikó-kortól huszas éveig.

Forrás: Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Intézet

Gyapjúminták

Forrás: Állattenyésztési, Takarmányozástani és Laborállat-tudományi Intézet

Ifjabb Vastagh György (1868–1946) 44 szobrot készített a világkiállításra, közöttük a nagydíjat nyert „Csikós”-t. Ezekkel együtt 100 szobra szerepelt a mezőgazdasági osztályon, ahol aranyérmet, a művészeti osztályon pedig ezüstérmet nyert. E szobrokat vásárolta meg Monostori Károly a M. kir. Állatorvosi Főiskola számára.

Ifj. Vastagh György egyik szobra (racka jerke)

Plósz Béla (1863–1945) állatorvos, bölcsészdoktor, a M. kir. Állatorvosi Főiskola nyilvános rendes tanára, a sebészeti klinika vezetője 1897-től 1921-ig, a szülészeti tantárgy és a törvényszéki állatorvostan előadója. Plósz Béla új, fertőtleníthető (asepsis) sebészi eszközök gyűjteményével és szemrendellenességek borszeszes készítményeivel (occlusio pupillae acquisita, ablatio retinae totalis, keratokele, ablatio membranae Descemetii stb.) ezüst érmet nyert.

Az eszközök fertőtlenítésére szolgáló, borszesz égővel működő autokláv
(A Sebészeti és szemészeti tanszék ajándéka)